

TINE Meieriet Tretten
erik.isum@tine.no

Att. Erik Isum

Deres referanse
Vår referanse 2016/1876-21 461.3 LAN
Saksbehandler Line Andersen, tlf. 61 26 60 71
Avdeling Miljøvernavdelingen

Dato 31.03.2017

Oversendelse, endret tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Fylkesmannen har behandlet søknaden fra TINE Meieriet Tretten om ny og varig endring av utslippstillatelsen av 16. mars 2016. Fylkesmannen innvilger søknaden på visse vilkår som går fram under vedtak mot slutten av dette brevet. Utslippstillatelsen kan tas opp til ny behandling dersom utslippsforholdene endrer seg jf. forurensningsloven § 18.

Søknad

Vi viser til søknad om endring av gjeldende utslippstillatelse for TINE Meieriet Tretten (heretter kalt TINE) datert 27. februar, mottatt på e-post 28. februar 2017. Rapporten «Rensing av avløp ved TINE meieriet Tretten og Tretten renseanlegg» (Cowi, februar 2017) fulgte med som vedlegg til søknaden. TINE søker om å få utvidet produksjonsrammen fra 13 100 tonn til 20 000 tonn pr. år samtidig som gjeldende utslippsbegrensninger beholdes og at utslippstillatelsen gitt i mars 2016 korrigert for årlig produksjonsmengde betraktes som permanent.

Bakgrunn

TINE fikk den 16. mars 2016 ny utslippstillatelse jf. forurensningsloven §§ 11 og 16, basert på endelig søknad mottatt her 1. juli 2015. Det ble da søkt om en produksjonsramme på 15 880 tonn pr. år. Den nye utslippstillatelsen erstattet da en gammel og utdatert tillatelse fra 1977. I utslippstillatelsen ble det satt en begrenset ramme for produksjonen (13 100 tonn pr. år) med bakgrunn i at forrenseanlegget hos TINE ikke har fungert optimalt og at påslippet fra TINE har medført utfordringer for kommunen med å overholde utslippskravene for Tretten renseanlegg de senere årene. Utslippsbegrensningene for utslipp til vann (dvs. krav til rensing av prosessavløpet ved TINES forrenseanlegg) ble satt tilsvarende krav i påslippavtalen med Øyer kommune.

Med bakgrunn i behov for å bedre forholdene ved Tretten renseanlegg, ble det samtidig gitt midlertidig unntak fra utslippsbegrensningene slik at TINE i samarbeid med Øyer kommune kunne teste ut ulike tiltak uten å være bundet av kravene. Det ble satt som vilkår for unntaket at eventuelle avvik ble avtalt med kommunen i forkant. Samtidig ønsket TINE å fastslå at det var realistisk å øke produksjon og samtidig løse utfordringene ved forrenseanlegget og Tretten renseanlegg. Det ble derfor også gitt midlertidig unntak fra produksjonsrammen i utslippstillatelsen av 16. mars 2016. Begge unntakene var tidsavgrenset og gjaldt fram til 1. oktober 2016. Perioden med mer lempeligere krav ble senere forlenget fram til 1. april 2017 og fristen for eventuell søknad om varig endring av utslippstillatelsen ble utsatt til 1. mars 2017, jf. brev av 3. oktober 2016.

I mars 2016 startet TINE og kommunen et nærmere samarbeid om å løse utfordringene med rensing av prosessavløpet fra TINE og tiltak for å bedre situasjonen ved Tretten renseanlegg. Resultatene fra dette arbeidet er oppsummert i vedlegget til søknaden (Cowi-rapporten).

Fylkesmannens vurdering

Vi viser først til tidligere vurderinger i forbindelse med ny utslippstillatelse for TINE Meieriet Tretten i brev av 16. mars 2016 og i forbindelse med forlengelse av periode med midlertidig unntak fra rammekrav og utslippsbegrensninger med vilkår i brev av 3. oktober 2016.

Fylkesmannen kan med hjemmel i forurensningsloven § 18 første ledd punkt 5, oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter den samme loven, eller sette nye vilkår, dersom de fordeler forurenseren eller andre får av at vilkår blir lempet på eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet.

TINE har gjennom omfattende arbeid i 2016 og 2017 vist at det er mulig å overholde utslippsbegrensningene som er satt i tillatelsen jf. påslippsavtalen med Øyer kommune fra 2008, også med en betydelig høyere produksjon enn tidligere. Samtidig har TINE i samarbeid med Øyer kommune prøvd ut ytterligere tiltak for å unngå at påslippet fra TINE skaper problemer for renseprosessene ved Tretten renseanlegg. Fra januar 2017 har det daglig blitt tatt ut slam fra TINEs forrenseanlegg, som har blitt transportert separat til Tretten renseanlegg og derfra videre sammen med slam fra renseanlegget til Lillehammer renseanlegg. Dette har bidratt at marginen til utslippsbegrensningene har blitt større. Det er derfor beregnet at det er kapasitet til å øke produksjonen ved anlegget opp til 20 000 tonn pr. år. Dette forutsetter imidlertid at man fortsetter å fjerne slam fra TINEs forrenseanlegg i framtiden, sannsynligvis også i økte mengder (rapporten «Rensing av avløp ved TINE meieriet Tretten og Tretten renseanlegg», Cowi, februar 2017). Denne situasjonen ble også drøftet både med TINE og Øyer kommune i møte hos oss 9. februar i år. I etterkant har vi fått oversendt flere analyseresultater som viser at renseprosessene ved Tretten renseanlegg er mer stabile etter at slamuttak ved TINE ble iverksatt.

På denne bakgrunnen mener Fylkesmannen at det er forsvarlig å øke rammen for utslippstillatelsen for TINE slik det er søkt om, på vilkår som framgår nedenfor.

Det kan bli aktuelt å ta opp utslippstillatelsen til ny behandling dersom det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt, jf. forurensningsloven § 18 første ledd punkt 1. Dette kan f.eks. skje når Øyer kommune tar i bruk et nytt renseanlegg som nå er under planlegging eller dersom Øyer kommune fortsatt skulle ha problemer med å overholde sin utslippstillatelse til tross for de tiltakene som er gjennomført.

Vi gjør oppmerksom på at bedriften skal søke om endring av utslippstillatelsen dersom det planlegges videre produksjonsøkning i forhold til det som nå er ramme for tillatelsen, selv om utslippene vil ligge innenfor de fastsatte grensene.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 18 første ledd punkt 5 endrer Fylkesmannen i Oppland produksjonsrammen for utslippstillatelsen til TINE Meieriet Tretten fra 13 100 tonn til 20 000 tonn pr. år (punkt 1.1 i tillatelsen). Samtidig beholdes de fastsatte utslippsbegrensningene for prosessavløpet (punkt 3.1 i tillatelsen).

Vi setter følgende vilkår:

- Tilstrekkelige mengder slam skal fjernes fra forrenseanlegget hos TINE Meieriet Tretten og transporteres separat til kommunalt avløpsanlegg for videre behandling.
- Andre aktuelle tiltak som er skissert i vedlegg til søknaden, f.eks. fjerning av flyteslam fra forrenseanlegget, skal gjennomføres ved behov for å unngå forstyrrelser av prosessene ved Tretten renseanlegg, etter en felles vurdering med Øyer kommune.

- Det skal arbeides kontinuerlig for å redusere mengden svinn ved produksjonsanlegget, redusere avløpsproduksjonen og optimalisere avløpsrensingen ved TINEs anlegg.
- TINE skal fortløpende sende over analyseresultater av rensed prosessavløp ved forrenseanlegget (før påslipp til Tretten rensenanlegg) til Fylkesmannen ut 2017.
- Denne tillatelsen kan tas opp til ny vurdering når kommunen tar i bruk et nytt rensenanlegg og/eller ved behov for endring av påslippavtalen mellom TINE Meieriet Tretten og Øyer kommune jf. punkt 3.3, jf. forurensningsloven § 18 første ledd punkt 1.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

I samsvar med kapittel 39 i forurensningsforskriften kreves det gebyr for vårt arbeid med saksbehandling og kontroll. Fylkesmannen vedtar med dette at det skal betales en gebyrsats for saksbehandling på kr. 5 900. Satsen er satt på bakgrunn av vår ressursbruk ved behandling av søknaden om endring av gjeldende utslippstillatelse jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Klageadgang

Vedtaket, herunder vedtak om gebyr, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om vedtak er kommet fram. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Line Andersen
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Vedlegg:

Utslippstillatelse med vilkår til TINE Meieriet Tretten

Kopi til:

Øyer kommune postmottak@oyer.kommune.no

Fylkesmannen i Oppland

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven TINE SA avd. Tretten (TINE Meieriet Tretten) Tretten, Øyer kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknader av 1. juli 2015 og 27. februar 2017, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknadene, herunder møter og rapporter i forbindelse med optimalisering av renseprosesser for prosessavløpsvannet i samarbeid med Øyer kommune. Vilkårene framgår av dette dokumentet.

Tillatelsen gjelder fra 16.03.2016, med endringer av 31.03.2017.

Bedriften må på forhånd avklare med Fylkesmannen dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Bedriftsdata

Bedrift	TINE SA avd. Tretten (TINE Meieriet Tretten)
Beliggenhet/gateadresse	Kolhusveien 1
Postadresse	Kolhusveien 1
Kommune og fylke	Øyer kommune 0521, Oppland
Org. nummer (bedrift)	874 096 342, som eies av 947 942 638
Gårds- og bruksnummer	Gnr. 130 bnr. 13
NACE-kode og bransje	10.510 Produksjon av meierivarer
Kategori for virksomheten ¹	-

Fylkesmannens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2016.0187.T	0521.0002.01

Tillatelse gitt: 16.03.2016	Endringsnummer: 2	Sist endret: 31.03.2017
Vebjørn Knarrum avdelingsdirektør		Line Andersen seniorrådgiver

¹ Jf. forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) av 06.01.2004, kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
1	03.10.2016	1.1, 1.1.1 og 3.1.1	Forlengelse av periode med mer lempeligere utslippsbegrensninger m.m. på spesielle vilkår jf. eget brev.
2	31.03.2017	1.1, 1.1.1 og 3.1.1	Rammen er økt fra 13 100 til 20 000 tonn, midlertidig unntak (1.1.1 og 3.1.1) er fjernet. Mindre justeringer ihht. ny mal for tillatelser.

Innhold

Endringslogg	2
1 Produksjonsforhold/utslippsforhold	5
1.1 Produksjonsrammer med mer	5
2 Generelle vilkår.....	5
2.1 Utslippsbegrensninger.....	5
2.2 Plikt til å overholde grenseverdier	5
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold.....	6
2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare.....	6
2.6 Internkontroll	6
3 Utslipp til vann.....	7
3.1 Utslippsbegrensninger.....	7
3.2 Oljeholdig avløpsvann	7
3.3 Utslipssted for prosessavløp	7
3.4 Kjølevann	8
3.5 Overflatevann.....	8
3.6 Sanitæravløpsvann	8
3.7 Mudring	8
4 Utslipp til luft.....	8
4.1 Forbrenning med rene brensler	8
4.2 Diffuse utslipp.....	8
4.3 Lukt	8
5 Grunnforurensning.....	9
6 Kjemikalier.....	9
7 Støybegrensninger.....	10
8 Avfall.....	10
8.1 Generelle krav	10
9 Energi.....	11
9.1 Energiledelse	11
9.2 Utnyttelse av overskuddsenergi.....	11
9.3 Spesifikt energiforbruk	11
10 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.....	11
10.1 Miljørisikoanalyse.....	11
10.2 Forebyggende tiltak.....	11

10.3	Eablering av beredskap	11
10.4	Varsling av akutt forurensning	12
11	Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen.....	12
11.1	Utslippskontroll	12
11.2	Måleprogram.....	12
11.3	Kvalitetssikring av målingene	12
11.4	Rapportering til Fylkesmannen	13
12	Utskifting av utstyr	13
13	Eierskifte.....	13
14	Nedleggelse	13
15	Tilsyn.....	14
VEDLEGG 1.....		15
	Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.	15

1 Produksjonsforhold/utslippsforhold

1.1 Produksjonsrammer med mer

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av meieriprodukter o.l. Tillatelsen gjelder for følgende produksjon:

Produksjonsrammer:

Produkt/produksjonsfraksjon	Tonn/år
Smelteost	1 400
Grøter og desserter	18 500
Sauser	0
Honning, syltetøy, rører	100

Ved vesentlige endringer (mer enn 10 % produksjonsøkning) skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

Prosessavløpet renses i eget forrenseanlegg før det overføres til Tretten rensesanlegg i henhold til en påslippsavtale med Øyer kommune fra 2008.

Bedriften har også en oljekjel med 4,5 MW innfyrt effekt. Videre kjøper bedriften bioenergi fra et flisfyringsanlegg der Oplandske bioenergi AS er driftsansvarlig, men der TINE selv har operatøransvar. Bioenergianlegget har 2,5 MW innfyrt effekt. Disse anleggene er omfattet av forurensningsforskriftens kapittel 27 om *Forurensninger fra forbrenningsanlegg med rene brensler*.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å

redusere sine utslipp så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter som det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, (jf. internkontrollforskriften² § 5 punkt 7).

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til punkt 10.4.

2.6 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 10.1.

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Utslippskomponent	Utslippsgrenser				Kommentar
	Maksimalt døgnutslipp (kg/døgn)	Maksimal konsentrasjon (mg/l)	Årlig utslipp (tonn/år)	Høyeste verdi / intervall	
	Midlingstid: 1 uke	Midlingstid: 1 uke	Midlingstid: 1 år	Måles kontinuerlig	
KOF-filtrert	255		65		
Tot-P	5,0		1,5		
Suspendert stoff (SS)	200		55		
Fett	80	300	20		
pH				6,0 – 9,0	
Temperatur				35 °C	
Avløpsmengde	350 000		100 000 (*)	15 m ³ /time	* grense < 300 m ³ /middeldøgn

Det settes i tillegg følgende vilkår:

- Tilstrekkelige mengder slam skal fjernes fra forrenseanlegget hos TINE Meieriet Tretten og transporteres separat til kommunalt avløpsanlegg for videre behandling.
- Andre aktuelle tiltak som er skissert i vedlegg til søknaden, f.eks. fjerning av flyteslam fra forrenseanlegget, skal gjennomføres ved behov for å unngå forstyrrelser av prosessene ved Tretten renseanlegg, etter en felles vurdering med Øyer kommune.
- Det skal arbeides kontinuerlig for å redusere mengden svinn ved produksjonsanlegget, redusere avløpsproduksjonen og optimalisere avløpsrensingen ved TINEs anlegg.
- TINE skal fortløpende sende over analyseresultater av rensset prosessavløp ved forrenseanlegget (før påslipp til Tretten renseanlegg) til Fylkesmannen ut 2017.
- Denne tillatelsen kan tas opp til ny vurdering når kommunen tar i bruk et nytt renseanlegg og/eller ved behov for endring av påslippavtalen mellom TINE Meieriet Tretten og Øyer kommune jf. punkt 3.3.

3.2 Oljeholdig avløpsvann

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende rensenhet.

3.3 Utslippsted for prosessavløp

Bedriften skal føre sitt prosessavløp fra eget forrenseanlegg inn på offentlig avløpsnett for videre rensing ved Tretten renseanlegg med utslipp i Gudbrandsdalslågen, i henhold til de krav som stilles for slikt påslipp³.

³ Jf. forurensningsforskriften 15A. Påslipp

3.4 Kjølevann

Kjølevannet skal føres ut i Gudbrandsdalslågen på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig og skal ikke medføre temperaturendringer av betydning i resipienten.

Bruk av begroingshindrende midler i kjølevann med utslipp til vann er ikke tillatt.

3.5 Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet.

3.6 Sanitæravløpsvann

Bedriftens sanitæravløpsvann ledes til offentlig avløpsnett⁵⁴.

3.7 Mudring

Dersom det som følge av bedriftens virksomhet skulle vise seg å være nødvendig med mudring, skal det innhentes nødvendig tillatelse fra forurensningsmyndigheten. Slik mudring må bekostes av bedriften.

4 Utslipp til luft

4.1 Forbrenning med rene brensler

For utslipp til luft, gjelder krav direkte etter forurensningsforskriften kapittel 27 om *Forurensninger fra forbrenningsanlegg med rene brensler*.

4.2 Diffuse utslipp

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

4.3 Lukt

Lukt fra forreanseanlegget, inkludert kummer og eventuelle luftenntretninger, skal være så lav at det ikke er til vesentlig sjananse for naboer og brukere av nærområdet, og bør ikke overstige 1-2 ouE/m³ (European olfactory unit) ved nærmeste boligbebyggelse⁵.

Dersom luktulemper oppstår, kan Fylkesmannen kreve at det gjennomføres luktmålinger sammenstilt med beregninger av spredning og påvirkning ved nærmeste nabo. Relevante tiltak for å redusere luktbelastningen må eventuelt utredes og iverksettes.

Bedriften skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager på lukt.

⁴ Jf. forurensningsforskriften 15A. Påslipp

⁵ Se ev. veileder: Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven, TA-3019 (Klif, 2013)

5 Grunnforurensning

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, ev. godkjenning fra kommunen⁶/Fylkesmannen.

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁷

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁸ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

⁶ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

⁷ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1979 nr. 79, om substitusjonsplikt § 3a

⁸ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

7 Støybegrensninger

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Hverdager	Lørdager	Søn- og helligdager	Kveld (kl. 19-23), hverdager	Natt (kl. 23-07), alle døgn	Natt (kl. 23-07), alle døgn
55 L_{den}	50 L_{den}	45 L_{den}	50 $L_{evening}$	45 L_{night}	60 L_{AFmax}

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld.

$L_{evening}$ er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19 - 23.

L_{night} er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23 – 07.

L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Vi viser i denne sammenheng til definisjoner m.m. i retningslinje T-1442 fra 2012 (sist endret i 2016) for behandling av støy i arealplanlegging og tilhørende veileder M-128 /2014 fra Miljødirektoratet.

8 Avfall

8.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁹.

Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

⁹ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930.

9 Energi

9.1 Energiledelse

Bedriften skal ha et system for energiledelse i bedriften for kontinuerlig, systematisk og målrettet vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energiledelse skal inngå i bedriftens internkontroll, jf. vilkår 2.6. og følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse.

9.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Bedriften skal også gjennom tiltak på eget bedriftsområde legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk eller økonomisk mulig.

9.3 Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jf. pkt. 11.4. Spesifikt energiforbruk kan angis som energiforbruk pr. produsert enhet, uttrykt som kWh/tonn.

10 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1 Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3 Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift¹⁰. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Miljødirektoratet i slike tilfeller.

11 Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen

11.1 Utslippskontroll

Bedriften skal gjennomføre målinger av utslipp til luft og vann, samt støy i omgivelsene. Målinger omfatter volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som et minimum omfatte:

- komponenter som er uttrykkelig regulert gjennom grenseverdier i tillatelsen eller forskrifter.
- andre komponenter som er omfattet av rapporteringsplikten i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenkontrollrapportering. Veilederen er lagt ut på www.miljodirektoratet.no.

Bedriften skal ha et måleprogram som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

11.2 Måleprogram

Når bedriften utarbeider måleprogrammet, skal den:

- velge prøvetakingsfrekvenser som gir representative prøver.
- vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinn i målingene (volumstrømsmåling - prøvetaking – analyse – beregning) og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte metoder. Valgt frekvens for tredjepartskontroll og for deltakelse i ringtester skal også fremgå av måleprogrammet. Det skal gå fram av måleprogrammet hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.

11.3 Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelser er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Miljødirektoratet kan videre godta at annen metode benyttes dersom særlige hensyn tilsier det.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten.
- delta i ringtester for de parameterne som er regulert gjennom grenseverdier når bedriften selv analyserer.

¹⁰ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

- jevnlig verifisere egne målinger med tredjepartskontroll for de parameterne som er regulert gjennom grenseverdier.

11.4 Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal innen 1. mars hvert år rapportere utslippsdata fra foregående år via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

12 Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

13 Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

14 Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift¹¹. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

¹¹ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

15 Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyl	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkyfenoler og alkylfenoletoksylater:

Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	

Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA

C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	
	DEHP
Bisfenol A	
	BPA
Siloksaner	
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyktotetrasiloksan	D4